

ЛЕКСИКОГРАФСКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ГЛАГОЛИТЕ В БЪЛГАРСКИ ТЪЛКОВНИ РЕЧНИЦИ ОТ КРАЯ НА XIX И ПЪРВАТА ПОЛОВИНА НА XX ВЕК

НАДЕЖДА КОСТОВА (БЪЛГАРИЯ)

ИНСТИТУТ ЗА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК „ПРОФ. ЛЮБОМИР АНДРЕЙЧИН“
ПРИ БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
kostova.n@ibl.bas.bg

Статията разглежда лексикографските решения за представяне на глаголите в три български тълковни речника от края на XIX и първата половина на XX век – речника на А. Дювернуа (1889), речника на Н. Геров (1895–1904) и тълковния речник на Ст. Младенов (1951). Изследването е насочено към два лексикографски параметъра – заглавка и начин на организиране на материала. Анализът показва, че в трите речника глаголите се представят с прости и съставни (комбинирани) заглавки независимо от това дали се използва азбучно, или азбучно-гнездово подреждане. Направено е заключението, че лексикографските решения на Н. Геров в най-голяма степен се доближават до представянето на глаголите в тълковните речници от средата на XX век до днес. За първи път в българската тълковна лексикография Н. Геров използва модела за представяне на видовите двойки глаголи чрез съставни (комбинирани) заглавки.

Ключови думи: лексикография; тълковни речници; глаголи; български език

LEXICOGRAPHICAL REPRESENTATION OF VERBS IN BULGARIAN EXPLANATORY DICTIONARIES PUBLISHED IN THE LATE 19TH AND THE FIRST HALF OF THE 20TH CENTURY

NADEZHDA KOSTOVA (BULGARIA)

INSTITUTE FOR BULGARIAN LANGUAGE, BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
kostova.n@ibl.bas.bg

This article examines the lexicographical approaches to the representation of verbs in three Bulgarian explanatory dictionaries published in the late 19th and the first half of

© НАДЕЖДА КОСТОВА, 2026 / © NADEZHDA KOSTOVA, 2026

Тази статия в списание „Български език“ е с отворен достъп и се публикува под международния публичен лиценз Creative Commons Attribution 4.0 International (Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International – CC-BY-NC-ND 4.0).

This open access article of journal “Balgarski ezik” (“Bulgarian Language”) is published under the terms of Creative Commons Attribution 4.0 International Public License (Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International – CC-BY-NC-ND 4.0).

the 20th century. The study focuses on two lexicographical parameters: headword structure and the organisation of lexical material. The analysis shows that, in all three dictionaries, verbs are represented by both simple and compound (combined) headwords, regardless of whether the lexical material is arranged alphabetically or according to the alphabetic-nest principle. The study concludes that Nayden Gerov's lexicographical solutions are closest to the model of verb representation adopted in Bulgarian explanatory dictionaries from the mid-20th century onwards. It also demonstrates that Gerov was the first Bulgarian lexicographer to employ compound (combined) headwords to represent aspectual verb pairs.

Keywords: lexicography; explanatory dictionaries; verbs; Bulgarian language

Увод

Един от основните въпроси при лингвистичното конструиране на всеки речник е по какъв начин ще бъде представен езиковият материал. Основните лексикографски въпроси са свързани с характеристиките на речника, които се определят като лексикографски параметри (вж. Караулов/Karaulov 1981; Дубчинский/Dubchinskii 2008; Липовска/Lipovska 2009; Попова/Popova 2016a; Попова/Popova 2016b; Попова/Popova 2017; Благоева/Blagoeva 2017a; Благоева/Blagoeva 2017b и др.). При лингвистичното конструиране се уточняват лексикографските параметри *обем на речника* и *състав на словника*, които обуславят макроструктурата на речника, и се взема решение относно параметъра *начин на организиране на материала*, наричан още *начин на подреждане на речниковите статии* или *принцип на разполагане на заглавните речникови единици*. Заедно с тези параметри се обмисля и параметърът *заглавка*, който се отнася до микроструктурата (речниковата статия). Заглавката (заглавна дума, заглавна единица, речникова единица) се определя като заглавие на речниковата статия (ТРХН/TRHN 2009: 141; Радева/Radeva 2017: 346); посочва се, че с нея започва речниковата статия (Бояджиев/Boyadzhiev 2011: 334). Цв. Георгиева предлага следната дефиниция: „заглавната единица (заглавката) е основна структурна единица, с която започва речниковата статия и която получава лексикографска интерпретация (тълкувание)“ (Георгиева/Georgieva 2024b: 150). По отношение на тълковните речници заглавката е езиковата единица, която се тълкува. Тя представлява лявата част на речниковата статия, докато в дясната част се съдържа информация за значението и употребата на заглавката.

Наблюдава се зависимост между лексикографските параметри *обем на речника*, *състав на словника*, *начин на организиране на материала* и *заглавка*. Обемът на речника зависи както от броя на заглавките, така и от начина на организиране на материала, тъй като при азбучно подреждане всички думи от словника на речника стават заглавки, а при азбучно-гнездово подреждане броят на заглавките е по-малък. Определянето на състава на словника влияе пряко върху обема на речника и засяга въпроса какви заглавки ще се включват в него, а начинът на организиране се отнася главно до реда на заглавките, който пък е свързан с лексикографското решение да-

ли всички думи от словника ще бъдат заглавки, или не. При азбучно-гнездово подреждане, както и при азбучно подреждане с елементи на гнездуване част от производните думи се включват в дясната част на речниковата статия, както и в зоната на заглавката (вж. Георгиева/Georgieva 2024в).

Заради лексикографската практика в лявата част на речниковата статия да се разполагат две или повече езикови единици, се разглежда въпросът за видовете заглавки. При изследване на лексикографските параметри на славянските неологични речници Д. Благоева разграничава прости и съставни заглавки: простите заглавки включват „една отделна дума, абривиатура или съставна част на дума“, а съставните се състоят „от две или повече единици (лексеми, неосемантизми, устойчиви съчетания, фразеологизми, абривиатури), които се съотнасят помежду си по определени формални или семантични признаци“ (Благоева/Blagoeva 2017a: 29). Цв. Георгиева предлага термина *комбинирана заглавка*: „Комбинираната заглавка е вид заглавка, която се състои от две или повече еднотипни езикови единици (компоненти), обединени в едно цяло въз основа на семантична и формална близост“; а простата заглавка дефинира като „вид заглавка, която се състои от една езикова единица, от един компонент (дума, съставна част на дума, устойчиво съчетание, абривиатура и др.)“ (Георгиева/Georgieva 2024a: 30). Авторката смята, че „е препоръчително всяка речникова статия да има проста заглавка“ (Георгиева/Georgieva 2024б: 155), но приема като изключения комбинирани заглавки при формални и фонетично-правописни варианти на думите, като към тях добавя и комбинираните заглавки при глаголите.

В настоящата работа ще проследим лексикографските принципи и решения в българските тълковни речници на А. Дювернуа, Н. Геров и Ст. Младенов по отношение на представянето на глаголите, като ще обърнем внимание на параметрите *заглавка* и *начин на организиране на материала*. Целта на нашето изследване е да разкрием как лексикографската практика води до оформяне на модел за представяне на глаголите чрез прости и съставни (комбинирани) заглавки.

1. Речникът на А. Дювернуа *Словарь болгарскаго языка по памятникам народной словесности и произведениям новейшей печати* (1889)

Речникът на руския професор А. Дювернуа (СБЯ/SBla 1889), който се приема за първия тълковен речник на българския език, е определен от В. Кювлиева-Мишайкова, специалистка по „българското речниково дело през Възраждането“, като преводно-тълковен, тъй като повечето думи в него са преведени на руски, а описателни дефиниции са използвани по-ограничено – за думи, които нямат преводни еквиваленти (Кювлиева-Мишайкова/Kyuvlieva-Mishaykova 1972: 118–119). Изследвайки речника на А. Дювернуа, тя стига до заключението, че „основният начин, по който е организиран словният материал в речника, е азбучният, на места е комбиниран с гнездовия“ (Кювлиева-Мишайкова/Kyuvlieva-Mishaykova 1972: 128).

Гнездовият принцип в речника на Дювернуа засяга както дясната страна на речниковите статии, така и лявата страна, напр. в зоната на заглавката са включени думите *юнак, юначе, юначина, юначуга*, а в дясната страна са разположени *юнаков, юначен, юначески, юначество, юнашки*; но в началото на речника гнездуването е приложено в зоната на заглавката, напр. *вол, волец, волче, волище*, а *волски* е заглавка на отделна речникова статия.

Относно параметъра *заглавка* при глаголите В. Кювlieва-Мишайкова установява, че „видовите двойки от несв. и св. вид се разработват в една статия, като обикновено първо се поставя свършеният вид на глагола, вероятно като по-често употребяван, напр. *зачудя, зачудвам*“. Според изследователката това е моделът за представяне на глаголите, от които обаче са допуснати отклонения и „някъде се посочва първо несв. вид на глагола – *лягам (си), легнувам, легна*“ (Кювlieва-Мишайкова/Kyuvlieva-Mishaykova 1972: 140). Нашите наблюдения потвърждават тези заключения относно първото място на глагола от свършен вид в зоната на заглавката независимо дали там са разположени глаголи от видова двойка, или повече глаголи от същата основа, напр.:

вкуся, вкусам, вкусна, вкуснувам;
вразумя, вразумявам;
влеза, влезна, влизам, влязвам, влявам;
донеса, донесам, донесвам, доневам;
дода, дойда, дохождам;
драсна, драця, дракам, драсвам;
изморя, изморявам, измарям, изморвам;
начена, начна, начинам, наче(н)вам, начнувам.

Рядко глаголът от несв. вид е първи в зоната на заглавката, напр. *викам, викна; вряскам, врясна, вреця; грабя, грабна, грабнувам, грабвам; докопвам, докопам; залагам, заложя, залягам, залегна; извирам, извра* и др. В зоната на заглавката може да има и два глагола от несв. вид с един и същ корен, които са с близка или еднаква семантика, но често единият от глаголите днес не се употребява, напр. *бора са, боричкам са; вредувам, вредя; вярувам, вярвам; въздишам, въздъхвам; гася, гасна; дихам, дишам; дъвкам, дъвча; жая, жая; закусвам, закусявам* и др. В речника на А. Дювернуа преобладават глаголни статии със съставни заглавки.

В някои речникови статии заглавките са глаголи от св. вид, напр. *глобя, довлека, догледам, додам, досетя са, дотъка, забръмча, залутам са, замъкна, заплача, запъшкам, засия, заситя, захапя, избутам, изгърмя, науча, нацапам*, като съответните глаголи от несв. вид липсват, както и обратното – липсват глаголите от св. вид, а заглавките са глаголи от несв. вид, напр. *допълвам, задъхвам са, заприказвам, засъхвам, излисквам* и др. Тези речникови статии са с проста заглавка. В речника на А. Дювернуа има много на брой глаголни статии с проста заглавка, напр. *богувам, бозая, браня, броя, бруля, бръсна, бръщолевя, буча, бъбря, вардя, варя, вечерям, вилнея, вися,*

галя, гладувам, гледам, глезя, говоря, гоня, горя, готвя, градя, диря, добрувам, дремя и др.

В дясната страна на глаголните статии се разполагат непреходни и безлични глаголи, както и отглаголни съществителни, но това лексикографско решение не е приложено при всички речникови статии. Гнездуване в дясната страна има при *наметна, намятвам, намятам – наметна са, намятам са*; при *достигна, достигам – достигне, достига*; при *дочуя – дочуе са*; при *крада – крадене*. Посочване на отглаголни съществителни имена се използва в случаите, когато те имат значение, различно от значенията на глагола, напр. при *налетя, налитам, налятявам – налитане* ‘нападение’; при *докарам, докар(у)вам, вдясно докарвам са и докарване* ‘маниери’; *изброя, изброявам, изброявам – изброяване* ‘изчисление, сметка’. Някои отглаголни съществителни са дадени в отделни речникови статии.

Рядко се срещат глаголи в дясната част на речниковите статии на съществителни имена, напр. при *врясък – вряскам, вампир – вампирясам, даскал – даскалувам, дипло – диплоя*. Малко са и речниковите статии на глаголи, в които отдясно са включени производни съществителни, напр. при *гоня – гоняч*.

Направените наблюдения върху лексикографското представяне на глаголите в речника на А. Дювернуа показват, че в първия тълковен речник на българския език глаголните статии имат прости или съставни заглавки, като видовите двойки глаголи се включват в съставни заглавки, освен когато глаголът от несвършен вид липсва. Съставните заглавки могат да съдържат както фонетични и словообразователни варианти на глаголите, така и глаголи с еднакъв корен и близка семантика. Освен в лявата част на глаголните статии гнездовият принцип е приложен и в дясната част, като се дават непреходни, възвратни, страдателни и безлични глаголи, както и отглаголни съществителни. Рядко глаголи се представят в дясната страна на речникови статии на съществителни имена. Следователно азбучно-гнездовото подреждане на глаголите в речника на А. Дювернуа засяга главно лявата страна на речниковите статии.

2. Речник на българският език с тълкуване речити на български и на руски на Н. Геров в пет тома (1895–1904)

Речникът на Н. Геров е „речник на живия български народен език“, в който са включени думи, събрани „из устата на народа“, както е посочено в Предисловието. Езиковедите определят Геровия речник като тълковен, синонимен, преводен и диалектен (Зидарова/Zidarova 2002: 135), тълковен, преводен и етнокултурен (Божилова/Bozhilova 2002: 76), тълковен, синонимен и двуезичен (Барбалова/Barbolova 2002: 125). Въпреки различните оценки и критики безспорно е, че този речник е фундаментът, върху който се развива българската тълковна лексикография.

Заглавките в речника на Н. Геров са подредени по азбучен ред. Относно представянето на глаголите авторът отбелязва в Предисловието, че при глаголите от „неокончателен“ вид в скоби се посочват „другите им видове“, които се включват и на азбучното си място „с показание от кой глагол какъв вид са и, дето трябва, с кратко тлъкувание и с някой пример“ (РБЯ/RBYa 1895: V), напр. *издувам (да издуя), заливам (да заляя), разигравам (да разиграя)*. Така Н. Геров оформя модел за представяне на видовите двойки глаголи чрез съставна (комбинирана) заглавка при несвършения глагол и проста заглавка с препратка при свършения глагол. В простата заглавка глаголите от свършен вид са представени с граматичните си форми, а в съставната (комбинираната) заглавка не се дават граматични форми.

Характерна особеност на Геровия речник е това, че „в множество случаи заглавната част включва и установените от автора варианти на лексемата“ (Зидарова/Zidarova 2002: 136). В зоната на заглавката са включени фонетични и словообразователни варианти на глаголите, напр.:

довождам, доваждам и довеждам (да доведа);
доядам, доявам, доядвам и дояждам (да доям);
засядам, засяждам и засяднувам (да заседа);
изкопчвам, изкопчювам и изкопча (да изкопча);
издрасквам и издраскувам (да издраскам и да издраця);
изядам и изяждам (изядвам, да изям);
изтъквам (да изтъка и да изтъкая);
изграждам и изграждавам (да изградя).

По отношение на словообразователната структура на несвършените глаголи в лявата страна на речниковите статии се вижда, че заедно с глаголи със суфикс *-ва(м)* се дават глаголи със суфикс *-я(м)/-а(м)* (напр. *изгубвам* и *изгубям, изхабявам* и *изхабям, изтребвам* и *изтребям, изтروвам* и *изтروвам, изучвам* и *изучам, изхарчвам* и *изхарчам, изкопчвам* и *изкопча* и др.), а също със суфикси *-ува(м)/-юва(м)* (напр. *докарвам* и *докарувам, доказвам* и *доказувам, издрасквам* и *издраскувам, изкопчвам* и *изкопчювам, замайвам* и *замаювам* и др.), *-нува(м)* (напр. *замръзвам* и *замръзнувам, замръквам* и *замръкнувам, изсъхвам* и *изсъхнувам* и др.); заедно се дават глаголи със суфикси *-ява(м)* и *-я(м)/-а(м)* (напр. *изграждам* и *изграждавам, залепявам* и *залепям*). Това лексикографско представяне от края на XIX и началото на XX век показва многообразието, но и конкуренцията между глаголите. Днес само част от тези глаголи са в активния речников състав на езика ни, а друга част са преминали в пасивния речник, както е посочено и от Л. Крумова-Цветкова: „Редовно у Геров са представени несвършените глаголи на *-ям (-ам)*, словообразователни дублети на глаголи със суфикс *-вам (-увам)*, напр. *оженям* паралелно с *оженвам, склопям* и *склопвам, скупчам* и *скупчвам, оздравям* и *оздравявам, стъпям* и *стъпнувам, сграбчам* и *сграбчвам* и т. н. Днес глаголите на *-ям (-ам)* са в голямата си част остарели или диалектни, друга част са в процес на отпадане от книжовния език и съвсем

малка част все още се употребяват като равноредни на несвършените глаголи на *-вам*“ (Крумова-Цветкова/Krumova-Tsvetkova 2002: 74).

Нашите наблюдения показват, че речниковите статии за свършените глаголите в Геровия речник са два вида: едните съдържат само граматични форми и бележки и посочване на словообразователната връзка със съответните несвършени глаголи, а в другите е включено тълкуване, напр.:

Разтуря, иш, -рил гл. свр. от разтурям. **-рен** прич. стр.

Събуя, еш, -бул гл. св. от събувам. **-бут** прич. стр.

Дам, дадеш, дадох, дал гл. св. от давам; дать. **Даден** прич. стр. данный.

Вкаменя, иш, -нил гл. свр. от вкаменявам. Тълкуване; преводни еквиваленти. **Да ся вкаменя** гл. възвр. и стр. тълкуване, превод. **-нен** прич. стр. Тълкуване, превод.

Вместо бележка за препращане „вж.“ Н. Геров използва словообразователната връзка „от“. Основание за това препращане на глагола от свършен вид към съответния глагол от несвършен вид е задължителното реализиране на параметъра *семантизация* в речниковите статии на глаголите от несвършен вид. Параметърът *семантизация* е незадължителен при речниковите статии на глаголите от свършен вид, което налага разкриване на значението на заглавката чрез препратка. Независимо от наличието или липсата на тълкуване Н. Геров е избрал еднакво лексикографско представяне на глаголите от свършен вид чрез словообразователно съотнасяне към глаголите от несвършен вид.

Интересно е да се отбележи, че в Геровия речник някои от несвършените глаголи се представят в две или повече статии, като съответният свършен глагол се препраща към двете статии, напр.: *запаля* гл. свр. от запалям и запалвам; *запазя* гл. свр. от запазвам и запазям; *замеся* гл. свр. от замисам, замесвам и замешям; *изям* гл. свр. от изядам, изяждам и изидам. Речниковите статии на несвършените глаголи са свързани чрез посочване на синоними – в единия случай синонимът е пред значенията, а в другия случай той замества тълкуването (т. нар. синонимна дефиниция) и едновременно с това служи като препратка към речниковата статия с представените значения, напр.:

Запалям (да запаля) гл. д. Запалвам: 1) Тълкуване, превод, примери.
2) ... 3) ...

Запалвам и запалювам (да запаля) гл. д. Запалям.

Запазям (да запазя) гл. д. Запазвам: 1) Тълкуване, превод, примери.
2) ... 3) ...

Запазвам и запазувам (да запазя) гл. д. Запазям.

Както се вижда от посочените примери, Н. Геров не обединява глаголите в големи съставни заглавки, а ги разделя в няколко речникови статии. Това лексикографско решение представя доста добре видовите двойки глаголи, а чрез синонимизацията и препратките при глаголите от свършен вид се показва семантичната и словообразователната свързаност на глаголите.

В речника на Н. Геров се среща и друг модел на съставна (комбинирана) заглавка, при който в скоби се включват глаголи от несв. и св. вид, които образуват видова двойка, като към тях са дадени словообразователни варианти, напр.:

цопам (цопвам, да цопна, цопнувам);
чюкам (чюквам, да чюкна, чюкнувам);
хрупам (хрупкам, да хрупна, хрупнувам);
шибам (шибвам, шибнувам, да шибна).

При тези съставни заглавки несвършените глаголи в скобите също се представят на азбучното си място с речникова статия със словообразователно препращане, както е при свършените глаголи, напр.:

Хрупкам гл. мн-кр. от хрупам.

Хрупнувам гл. уч. от хрупна.

Хрупна гл. ед-кр. от хрупам.

Разбира се, в Геровия речник има глаголни статии с прости заглавки, напр. *диря, доя, дъвча, зидам, зимувам* и мн. др. Някои глаголи от свършен вид се представят с прости заглавки, тъй като съответните несвършени глаголи не са включени в речника, напр. *доизцера, доизчистя, донауча, донах-раня, донатъкмя, донатъпча, донацепя* и др.

В дясната част на глаголните статии се включват непреходни, възвратни, взаимни и страдателни глаголи, както и причастия, а отглаголните съществителни са заглавки на отделни речникови статии.

От посочените особености на лексикографското представяне на глаголите в речника на Н. Геров може да се направи следното обобщение: глаголите се представят с прости и съставни заглавки, като видовите двойки глаголи се включват в съставни заглавки при глаголите от несвършен вид, а всички глаголи от свършен вид се дават на азбучното си място чрез прости заглавки и се препращат към речниковите статии на глаголите от несвършен вид, които имат съставни заглавки и задължителен параметър *семантизация*.

3. Български тълковен речник с оглед към народните говори на Ст. Младенов (1951)

През 20-те години на XX век в Историко-филологическия клон на Българската академия на науките се обсъжда предложение да се разработи тълковен речник на българския език. Със задачата се заемат А. Теодоров-Балан, Б. Цонев, Ст. Младенов и Ст. Аргиров. „Български тълковен речник“ започва да излиза на сvezки от 1927 г. Авторският колектив обаче намалява: през 1926 г. умира Б. Цонев, малко след това се оттегля Ст. Аргиров, останалите двама автори – Ст. Младенов и А. Теодоров-Балан – работят заедно до шеста сvezка (за историята на речника вж. Крумова-Цветкова/Krumova-Tsvetkova 1989; Попов/Popov 2002; Благоева/Blagoeva 2020). През 1951 г. излиза т. 1 (А – К) със заглавие „Български тълковен речник с оглед към

народните говори“ от Ст. Младенов „с донегдешно участие на проф. А. Т. Балан“.

Този речник се отличава от другите тълковни речници по това, че в него авторът прилага задълбочените си познания от областта на етимологията и на сравнителното славянско и индоевропейско езикознание. Л. Крумова-Цветкова отбелязва, че „Тълкуванията на думите са съпроводени с данни за произхода и етимологията им, посочват се старобългарските съответствия, а в някои случаи и съответствията в другите славянски езици, достига се до индоевропейските корени. При посочване на значенията често се използват и семантичните съответствия от други езици – латински, руски, френски, немски и др.“ (Крумова-Цветкова/Krumova-Tsvetkova 1989: 98).

Словникът на речника на Ст. Младенов е много по-богат от този на речниците на А. Дювернуа и Н. Геров. В него са включени както диалектни думи и форми с посочване на географското им разпространение, с което „се изтъква единството на българския език в неговото диалектно многообразие“ (Попов/Роров 2002: 347), така и чужди думи от културната лексика (Крумова-Цветкова/Krumova-Tsvetkova 1989: 98).

В речника на Ст. Младенов е приложен азбучно-гнездовият начин на организиране на материала: „Обикновено под заглавката на едно име (съществително или прилагателно), по-рядко и на един глагол, се привеждат произведени от основата му други имена или някой глагол или наречие“ (БТР/ВТР 1951: 16). Подобно реализиране на параметъра *начин на организиране на материала* е пряко свързано с лексикографското решение за параметъра *състав на словника*: „С много голяма пълнота са представени словообразователните възможности на думите. Включени са огромно количество производни думи“ (Крумова-Цветкова/Krumova-Tsvetkova 1989: 98), като са попълнени словообразователните гнезда на основните думи (Попов/Роров 2002: 293).

При азбучно-гнездовото подреждане някои глаголи са дадени в речниковите статии на мотивиращите ги съществителни и прилагателни имена, междуметия, наречия, напр. при *атака* – *атакувам*, *адаптация* – *адаптирам*, *адвокат* – *адвокатствам*, *акцент* – *акцентирам*, по-добре *акцентувам*, *бунт* – *бунтувам*, *вечеря* – *вечерям*, *идеал* – *идеализувам* и с нем. наставка *идеализирам*, *важен* – *важнича*, *дебел* – *дебелея*, *вай* – *вайкам се*, *рано* – *раня*.

Азбучно-гнездовото подреждане придава характерен облик на речника, но предимство има азбучният ред: „Внимава се обаче, колкото се може, да не се разваля азбучният ред“ (БТР/ВТР 1951: 16). При спазване на азбучния ред в някои речникови статии със заглавки глаголи са включени имена, напр. при *агонизирам* – *агония*, *аплодирам* – *аплодисмент*, *бронирам* – *броня*, *депозирам* – *депозит*, *корумпирам* – *корупция*. Това лексикографско представяне не показва словообразователната мотивация на думите.

Следването на азбучния ред е причина за включването на глаголи в дясната част на речникови статии със заглавки други глаголи, причастия, отглаголни съществителни имена и др., напр. при *грабосам* – *грабя*; *гноя* – *гноясам*; *заразен* – *заразя*, *заразявам*; *вкоравен* – *вкоравя*, *вкоравявам*; *къркорене* – *къркоря*; *венчание* – *венчая*; *гадание* – *гадая*; *гнездене* – *гнездя*.

Анализирайки лексикографските принципи в речника на Ст. Младенов, Д. Попов обяснява нарушаването на азбучно-гнездовото подреждане: „Една от причините за това е стремежът на авторите да не се нарушава азбучният ред на думите, поради което твърде често съответните производни не са в гнездото на думата, от която са произведени. От друга страна, между заглавката и произведените от нея думи се вмъкват по азбучен ред други думи, които нямат словообразователна връзка с първите“ (Попов/Роров 2002: 308). Д. Попов наблюдава и „неоправдано разделяне в различни гнезда на словообразователно и смислово свързани думи, което не е обусловено от азбучния им ред“ (Попов/Роров 2002: 310). Словообразователното гнездо се разпределя в няколко речникови статии, напр. между статиите със заглавки *игра*, *игрица*, *игричка* и *играя* е обособена речникова статия със заглавка *игравам* – с производни вдясно *играене*, *игране*, *играешком* и *играешким*, *играйка*, *игрален*, *игралец*, *игралица*, *игралище*, *играч*, *играчка* и др.

Параметърът *словообразователно гнездо* в тълковния речник на Ст. Младенов е реализиран и чрез специална част на речниковите статии с бележката „Производства“. В края на някои речникови статии на основни глаголи са изброени образуваните от тях глаголи с представки, напр. при *бутам* са дадени *вбутам*, *избутам*, *набутам*, *отбутам*, *пробутам*, *разбутам*, *сбутам* и др. Производни глаголи са дадени при *бия*, *вадя*, *валя*, *взема*, *вяря*, *давам*, *зная* и др. При глагола *гледам* са посочени производни съществителни – *възглед*, *изглед*, *оглед*, *поглед*, *преглед*, *сгледа* и др.; производни глаголи са посочени в речникови статии със заглавки съществителни и прилагателни имена, напр. при *вест* – *навестя*, *оповестя*; *глад* – *изгладнея*, *огладнея*, *гладувам*, *погладувам*, *нагладувам се*; *гол* – *оголея*, *оголя*, *разголя*; *голям* – *големей*, *уголемявам* и др. В някои статии липсва параметърът *словообразователно гнездо*, напр. при *движи*, *броя*, *бъркам* и др. Непоследователното реализиране на този параметър е отчетено от Д. Попов, който отбелязва, че към края на тома тази част от речниковата статия не се среща (Попов/Роров 2002: 312).

Друга особеност на речника на Ст. Младенов е лексикографското решение за обединяване на думи с еднакво начало в една речникова статия. Този начин на представяне засяга най-вече префигираните глаголи: „Резултат на формална интерпретация на азбучно-гнездовия принцип е и обединяването в гнезда на групи от думи, главно префигираните глаголи, според началната буква на кореновата им сричка. Така например при глаголите със сложна представка *изпоза-* в едно гнездо са събрани тия със следваща буква *к* (*изпоза-карам*, *изпоза-кача*, *изпоза-ключвам*, *изпоза-крепя* и пр.), в друго гнез-

до – глаголите, образувани от корен с начална буква *л* (*изпоза-лепя, изпоза-лея, изпоза-лъжа*), в трето – глаголите с буква *м* и т.н.“ (Попов/Роров 2002: 309). Формално обединяване на префигирани глаголи в една речникова статия се използва и в другите речници на Ст. Младенов – в *Речника на чуждите думи* (1932) и в *Етимологически и правописен речник* (1941) (вж. Костова/Kostova 2020).

Наблюденията показват, че някои глаголни статии в речника на Ст. Младенов са с проста заглавка, напр. *бдя, беднея, бедя, бера, беснея, бесувам, беся, бистря, бичувам, бия, блазня, бленувам, бляя, ближа, блуждая* и т.н. В други речникови статии в зоната на заглавката се разполагат по няколко глагола и се формират съставни заглавки, напр.:

бут|ам гл. пр. тр., екр. **-на**, мкр. **-нувам**, скъс. **-вам**, ум. **-кам**;

кац|ам гл. непр. тр., екр. **-на**, мкр. **-нувам**, съкрат. **-вам**;

гриз|а гл. пр. тр., екр. **-на**, мкр. **-нувам**, скъс. **-вам**;

издир|вам гл. пр. тр. и **-ювам, -увам** и **-ям**, екр. **-я**;

изпил|я гл. пр. екр., тр. **-явам, -(ю)вам** и **-ям**.

Подреждането на глаголите в зоната на заглавката е посочено в предговора на речника: „Глаголи се привеждат всякога под заглавка на началния вид, еднократен или трайтелен, от който се извежда многократният. /.../ Към еднократен вид *напомня* срещахме в изворите многократни форми *напомням, напомнявам, напомневам, напомнювам*“ (БТР/ВТР 1951: 15). Като разглеждаме реда на глаголите в съставните заглавки според свършен и несвършен вид, установяваме, че някои заглавки започват с глагол от несв. вид, напр. *зачислявам, зачисля; зачитам, зачета; извозвам, извозя*, други – с глагол от св. вид, напр. *вменя, вменявам; внуша, внушавам; зашепна, зашепнувам; изгрея, изгривам; каля, калявам*.

В речника на Ст. Младенов е приложено още едно лексикографско решение: изработени са речникови статии и за глагола от свършен вид, и за глагола от несвършен вид, напр. *давам* и *дам, влизам* и *вляза, барам* и *барна*. Използвани са препратки в зоната на заглавката след граматичните форми и бележки: *давам* – *дам* вж. т. [виж това]; *дам* – вж. *давам*; *влизам* – *вляза* вж. т.; *вляза* – вж. *влизам*; *барам* – *барна* вж. т.; *барна* гл. прх. екр. от *барам*. В речниковите статии на несвършените глаголи *давам* и *влизам* са тълкувани значенията, докато при свършените глаголи *дам* и *вляза* няма тълкуване. При глагола *излизам* значенията са представени традиционно с цифрови означения (от 1 до 9), а при глагола *изляза* значенията са изброени с букви – преките (от *а* до *е*) и преносните след бележка „Прен.“ (от *а* до *у*). Глаголът *барам* е представен с 6 значения, а *барна* – с 2 значения. Примерите и фразеологията във всяка статия са с глагола от заглавката.

Когато глаголите от видовете двойки не следват един след друг по азбучен ред, се изработват две речникови статии, но без препращане, напр. *излагам, изложа* и *изложа, излагам; излавям, изловявам, изловя* и *изловя,*

излювявам, излавям; излайвам, излаювам, излая и излая, излайвам, излаювам; излея, изливам и изливам, излея, излейвам.

Представяне в отделни статии с препращане в зоната на заглавката има при фонетични и словообразователни варианти на глаголите, напр. *знам* *вм. зная* *вж. т.; зная и знам* *вж. т.; влибвам се* *вж. влюбвам се*. Препращане се използва и в речниковите статии, представящи префигиран глагол с еднакво начало, напр. *зацалувам* *вж. зацелувам; зацелувам – зацалувам* *вж. т.; зацървя* *вм. зачервя; зацърня* *вм. зачерня*. Препратки се използват и в дяната част на речниковите статии, когато глаголът е включен като производна дума, напр. при *измамник* – *измамя, измамям* *вж. измамвам; владеец* – *влада* *вж. владам*. Малко на брой статии в речника на Ст. Младенов съдържат само препратка, напр. *измивам* *вж. измия; кацна* *вж. кацам; излеза* *вж. изляза; бъзгам* *вж. бъзна; бъзикам* *вж. базикам; зема* *вж. вземам*.

Проследените лексикографски принципи и решения за представяне на глаголите, приложени в речника на Ст. Младенов, очертават една доста сложна система на подреждане на езиковия материал: глаголите се разполагат както в лявата част на речниковите статии (като прости и съставни заглавки), така и в дясната (на словообразователен или формален принцип); допълнително се включват чрез параметъра *словообразователно гнездо* след бележка „Производства“ в края на някои речникови статии; а чрез система от препратки (препратки в зоната на заглавката; препратки при включване на глагола вдясно или речникови статии препратки) се посочват словообразователните и семантичните връзки на глаголите. Споделяме заключението на Д. Попов относно представянето на глаголите в речника на Ст. Младенов, че „се обединяват в една речникова статия с единно тълкуване глаголи с различни начини на действие, т. е. с различно лексикално съдържание, а чисто видовите двойки остават скрити, непоказани“ (Попов/Роров 2002: 323).

Заключение

Направеният анализ на лексикографското представяне на глаголите в речниците на А. Дювернуа, Н. Геров и Ст. Младенов показва, че параметърът *заглавка* се реализира чрез два варианта – проста и съставна (комбинирана). При глаголните статии съставните заглавки не са изключения, а са част от правилото.

Лексикографско представяне на глаголите чрез прости и съставни заглавки е използвано в българските тълковни речници още от края на XIX век. Това решение е доказало своята уместност в лексикографската практика и продължава да се следва в тълковните речници, изработени през XXI век. В българската тълковна лексикография от средата на XX век до днес със съставни заглавки се представят видовите двойки глаголи. Видовата двойка се състои от два глагола – глагол от несвършен вид и глагол от свършен вид, които са „еднакви по лексикалното си значение и се различават

само по вид“ (ГСБКЕ/GSBKE 1983: 259). Глаголните статии със съставни заглавки и с параметър *семантизация* са много повече от глаголните статии с прости заглавки и параметър *семантизация*, защото „Около деветдесет процента от българските глаголи са „видови двойки“ – глагол от свършен и глагол от несвършен вид с еднакво значение, тоест означаващи едно и също действие, само че представящи го по различен начин“ (Пашов/Pashov 1999: 134).

В разгледаните речници на А. Дювернуа, Н. Геров и Ст. Младенов параметърът *заглавка* е свързан с лексикографските решения за параметрите *начин на организиране на материала* и *състав на словника*. С избирането на азбучно-гнездовия вариант на параметъра *начин на организиране на материала* в речниците на Дювернуа и Младенов може да се обясни оформянето на съставни заглавки с два, три, четири и повече глаголи, т.е. в двата речника се използва гнездуване в зоната на заглавката. В речника на Н. Геров обаче, който е с азбучно подреждане на езиковия материал, също има съставни заглавки с повече глаголи. Голяма част от глаголите в съставните заглавки в трите речника са фонетични и словообразователни диалектни и остарели варианти на глаголите от видовата двойка, което показва зависимост между параметрите *заглавка* и *състав на словника*.

Азбучното подреждане в речника на Н. Геров означава, че глаголите от съставните заглавки се включват и на азбучното си място. Глаголите, които се дават в скоби в съставните заглавки (обикновено това са глаголите от свършен вид), се представят с речникови статии препратки. Речниците на Дювернуа и Младенов са с азбучно-гнездово подреждане. В речника на Дювернуа глаголите от съставните заглавки не се появяват на азбучното си място; в речника на Ст. Младенов глаголите от видовите двойки се представят на азбучното си място (в две речникови статии, в речникови статии с формално обединяване на префигирани глаголи или в речникови статии със заглавки съществителни имена и др.) само когато те не следват един след друг по азбучен ред. Тези лексикографски решения, отнасящи се до параметъра *начин на организиране на материала*, са повлияни до голяма степен от параметъра *обем на речника* (речникът на Н. Геров е в пет тома).

Наличието на съставни заглавки с два, три, четири и повече глаголи показва, че не само в речника на Ст. Младенов, но и в тълковните речници на българския език от края на XIX и началото на XX век „не се решава задоволително важният за българската лексикография въпрос за чисто видовите двойки глаголи, които се противопоставят по вид, но са еднакви по лексикалното си значение и следователно подлежат на обяснение в речника в обща речникова статия“ (Попов/Popov 2002: 322).

Лексикографските решения на Н. Геров в най-голяма степен се доближават до представянето на глаголите в тълковните речници от средата на XX век до днес. За първи път в българската тълковна лексикография той

използва модела за представяне на видовите двойки глаголи чрез съставни (комбинирани) заглавки при глагола от несвършен вид и задължителното включване на азбучно място на речникова статия с проста заглавка за глагола от свършен вид, който се препраща към съответния несвършен глагол, в чиято речникова статия е реализиран параметърът *семантизация*.

Благодарности

Авторката изказва благодарност за финансовата подкрепа на Българската академия на науките по двустранно споразумение за безвъзмездни средства между БАН и Сръбската академия на науките и изкуствата по проект IC-RS/13/2026 – 2028 г. на тема „Тълковната лексикография в България и Сърбия – минало, настояще и бъдеще“.

ИЗТОЧНИЦИ

- БТР 1951: *Младенов, Ст.* Български тълковен речник с оглед към народните говори. Т. 1. А – К. София, Печатница „Д. Стефанов“.
- РБЯ 1895–1904: *Геров, Н.* Речник на българский язык с тълкуване на речите на български и руски. Т. 1 – 5. Пловдив, Съгласие.
- СБЯ 1889: *Дювернуа, А.* Словарь болгарскаго языка по памятникам народной словесности и произведениям новейшей печати. Т. 1 – 2. Москва, Университетская типография.
- ТРХН 2009: *Попова, М. и др.* Терминологичен речник по хуманитарни науки. София, Наука и изкуство.

SOURCES

- BTR 1951: *Mladenov, St.* Balgarski talkoven rechnik s ogled kam narodnite govori. T. 1. A – K. Sofia, Pechatnitsa “D. Stefanov”.
- RBYa 1895–1904: *Gerov, N.* Rechnik na blagarskiy yazik s talkuvane na rechite na blagarski i ruski. T. 1 – 5. Plovdiv, Saglasie.
- SBIa 1889: *Diuvernuia, A.* Slovar' bolgarskago iazyka po pamiatnikam narodnoi slovesnosti i proizvedeniiam noveishei pechati. T. 1–2. Moskva, Universitetskaia tipografiia.
- TRHN 2009: *Popova, M. i dr.* Terminologichen rechnik po humanitarni nauki. Sofia, Nauka i izkustvo.

ЛИТЕРАТУРА

- Барболова 2002: *Барболова, З.* Речникът на Найден Геров – уникален паметник на българската култура. – В: Кювлиева-Мишайкова, В. (съст.). *Найден Геров в историята на българската наука и култура*. София, Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, с. 125–129.
- Благоева 2017а: *Благоева, Д.* Проблеми на славянската тълковна неография. – В: Чернышева, М. И. (ред.). *Лексикология и лексикография славянских языков*. Москва, Лексрус, с. 15–38.

- Благоева 2017б: *Благоева, Д.* Семантизация на неологизмите в съвременната славянска двуезична неография – подходи и решения. – В: Niševa, B., Skwarska, K., Blažek, D. (eds.). *Moderní slovanská lexikografie*. Praha, Slovanský ústav AV ČR, s. 171–183.
- Божилова 2002: *Божилова, М.* Речникът на Найден Геров – лексикографско огледало на българската езикова картина на света. – В: Кювлиева-Мишайкова, В. (съст.). *Найден Геров в историята на българската наука и култура*. София, Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, с. 76–88.
- Бояджиев 1986: *Бояджиев, Т.* Българска лексикология. София, Наука и изкуство.
- Георгиева 2024а: *Георгиева, Цв.* За лексикографския параметър комбинирана заглавка в двуезичен речник. – *Български език*, № 1, с. 29–42.
- Георгиева 2024б: *Георгиева, Цв.* За някои основни лексикографски термини. – *Известия на Института за български език*, т. 37, с. 143–160.
- Георгиева 2024в: *Георгиева, Цв.* Словник и словникови единици. – В: Коева, Св., Хр. Дейкова, М. Стаменов (съст.). *Доклади от Международната годишна конференция на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ (София, 2024 година)*. София, Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, с. 77–84.
- ГСБКЕ 1983: Граматика на съвременния български книжовен език. Т. 2. Морфология. София, Издателство на БАН.
- Дубчинский 2008: *Дубчинский, В. В.* Лексикография русского языка. Москва, Наука.
- Зидарова 2002: *Зидарова, В.* Структура на речниковата статия в речника на Найден Геров (в съпоставка със съвременната лексикографска практика). – В: Кювлиева-Мишайкова, В. (съст.). *Найден Геров в историята на българската наука и култура*. София, Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, с. 135–141.
- Караулов 1981: *Караулов, Ю. Н.* Лингвистическое конструирование и тезаурус литературного языка. Москва, Наука.
- Костова 2020: *Костова, Н.* За азбучно-гнездовия принцип и представянето на глаголите в „Български тълковен речник с оглед към народните говори“ на Стефан Младенов. – В: Антонова-Василева, Л. (ред.). *Българският език – исторически и съвременни аспекти. Сборник в чест на 140 години от рождението на акад. Стефан Младенов*. София, Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, с. 114–125.
- Крумова-Цветкова 1989: *Крумова-Цветкова, Л.* Очерк за Стефан Младенов. София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“.
- Крумова-Цветкова 2002: *Крумова-Цветкова, Л.* От Речника на Найден Геров до „Речника на българския език“, или 100 години от живота на българската лексика. – В: Кювлиева-Мишайкова, В. (съст.). *Найден Геров в историята на българската наука и култура*. София, Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, с. 72–75.

- Кювлиева 1972: *Кювлиева, В.* Българският речник на Ал. Дювернуа. – *Известия на Института за български език*, т. 21, с. 113–150.
- Липовска 2009: *Липовска, А.* Русско-българска лексикография: традиции и тенденции развития. София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“.
- Пашов 1999: *Пашов, П.* Българска граматика. София, Хермес.
- Попов 2002: *Попов, Д.* Теоретичен анализ на лексикографските принципи на Българския тълковен речник от Стефан Младенов. – В: *Българско езикознание. Т. 3. Проблеми на българската лексикология, фразеология и лексикография*. София, Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, с. 285–350.
- Попова 2016а: *Попова, М.* За някои видове терминографски параметри. – В: *Благоева, Д., С. Колковска (ред.). Лексикографията в началото на XXI в. Доклади от Седмата международна конференция по лексикография и лексикология, 15–16 октомври 2015*. София, Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, с. 70–78.
- Попова 2016б: *Попова, М.* Терминографски параметри. – В: *Благоева, Д., С. Колковска (ред.). За словото – нови търсения и подходи. Юбилеен сборник в чест на чл.-кор. проф. д.ф.н. Е. Пернишка*. София, Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, с. 213–221.
- Попова 2017: *Попова, М.* Приложно терминознание. София, Авангард Прима.
- Радева 2017: *Радева, В.* Българска лексикология и лексикография. София, Изток–Запад.

REFERENCES

- Barbolova 2002: *Barbolova, Z.* Rechnikat na Nayden Gerov – unikalen pametnik na balgarskata kultura. – In: *Kyuvlieva-Mishaykova, V. (sast.). Nayden Gerov v istoriyata na balgarskata nauka i kultura*. Sofia, Akademichno izdatelstvo “Prof. Marin Drinov”, s. 125–129.
- Blagoeva 2017a: *Blagoeva, D.* Problemi na slavyanskata talkovna neografiya. – In: *Chernysheva, M. I. (red.). Leksikologiya i leksikografiya slavianskikh iazykov*. Moskva, Leksrus, s. 15–38.
- Blagoeva 2017b: *Blagoeva, D.* Semantizatsiya na neologizmite v savremennata slavyanska dvuezichna neografiya – podhodi i resheniya. – In: *Niševa, B., Skvarska, K., Blažek, D. (eds.). Moderní slovanská lexikografie*. Praha, Slovanský ústav AV ČR, s. 171–183.
- Bozhilova 2002: *Bozhilova, M.* Rechnikat na Nayden Gerov – leksikografsko ogleдало na balgarskata ezikova kartina na sveta. – In: *Kyuvlieva-Mishaykova, V. (sast.). Nayden Gerov v istoriyata na balgarskata nauka i kultura*. Sofia, Akademichno izdatelstvo “Prof. Marin Drinov”, s. 76–88.
- Boyadzhiev 1986: *Boyadzhiev, T.* Balgarska leksikologiya. Sofia, Nauka i izkustvo.
- Georgieva 2024a: *Georgieva, Tsv.* Za leksikografskiya parametar kombinirana zaglavka v dvuezichen rechnik. – *Balgarski ezik*, N 1, s. 29–42.

- Georgieva 2024b: *Georgieva, Tsv.* Za nyakoi osnovni leksikografski termini. – *Izvestiya na Instituta za balgarski ezik*, t. 37, s. 143–160.
- Georgieva 2024v: *Georgieva, Tsv.* Slovník i slovníkovi ediniti. – In: Koeva, Sv., Hr. Deykova, M. Stamenov (sast.). *Dokladi ot Mezhdunarodnata godishna konferentsiya na Instituta za balgarski ezik “Prof. Lyubomir Andreychin” (Sofia, 2024 godina)*. Sofia, Institut za balgarski ezik “Prof. Lyubomir Andreychin”, s. 77–84.
- GSBKE 1983: *Gramatika na savremenniya balgarski knizhoven ezik*. T. 2. Morfoloģiya. Sofia, Izdatelstvo na BAN.
- Dubchinskii 2008: *Dubchinskii, V. V.* Leksikografiia russkogo iazyka. Moskva, Nauka.
- Karaulov 1981: *Karaulov, Iu. N.* Lingvisticheskoe konstruirovanie i tezaurus literaturnogo iazyka. Moskva, Nauka.
- Kostova 2020: *Kostova, N.* Za azbuchno-gnezdoviya printsip i predstavyaneto na glagolite v “Balgarski talkoven rechnik s oĝled kam narodnite govori” na Stefan Mladenov. – In: Antonova-Vasileva, L. (red.). *Balgarskiyat ezik – istoricheski i savremenni aspekti. Sbornik v chest na 140 godini ot rozhdenieto na akad. Stefan Mladenov*. Sofia, Izdatelstvo na BAN “Prof. Marin Drinov”, s. 114–125.
- Krumova-Tsvetkova 1989: *Krumova-Tsvetkova, L.* Ocherk za Stefan Mladenov. Sofia, Universitetsko izdatelstvo “Sv. Kliment Ohridski”.
- Krumova-Tsvetkova 2002: *Krumova-Tsvetkova, L.* Ot Rechnika na Nayden Gerov do “Rechnika na balgarskiya ezik”, ili 100 godini ot zhivota na balgarskata leksika. – In: Kyuvlieva-Mishaykova, V. (sast.). *Nayden Gerov v istoriyata na balgarskata nauka i kultura*. Sofia, Akademichno izdatelstvo “Prof. Marin Drinov”, s. 72–75.
- Kyuvlieva 1972: *Kyuvlieva, V.* Balgarskiyat rechnik na Al. Dyuvernua. – *Izvestiya na Instituta za balgarski ezik*, t. 21, s. 113–150.
- Lipovska 2009: *Lipovska, A.* Russko-bolgarskaia leksikografiia: traditsii i tendentsii razvitiia. Sofia, Universitetsko izdatelstvo “Sv. Kliment Ohridski”.
- Pashov 1999: *Pashov, P.* Balgarska gramatika. Sofia, Hermes.
- Popov 2002: *Popov, D.* Teoretichen analiz na leksikografskite printsipi na Balgarskiya talkoven rechnik ot Stefan Mladenov. – In: *Balgarsko ezikoznanie. T. 3. Problemi na balgarskata leksikologiya, frazeologiya i leksikografiya*. Sofia, Akademichno izdatelstvo “Prof. Marin Drinov”, s. 285–350.
- Popova 2016a: *Popova, M.* Za nyakoi vidove terminografski parametri. – In: Blagoeva, D., S. Kolkovska (red.). *Leksikografiyata v nachaloto na XXI v. Dokladi ot Sedmata mezhdunarodna konferentsiya po leksikografiya i leksikologiya, 15–16 oktombri 2015*. Sofia, Izdatelstvo na BAN “Prof. Marin Drinov”, s. 70–78.
- Popova 2016b: *Popova, M.* Terminografski parametri. – In: Blagoeva, D., S. Kolkovska (red.). *Za slovoto – novi tarseniya i podhodi. Yubileen sbornik v chest na chl.-kor. prof. d.f.n. E. Pernishka*. Sofia, Izdatelstvo na BAN “Prof. Marin Drinov”, s. 213–221.
- Popova 2017: *Popova M.* Prilozhno terminoznanie. Sofia, Avangard Prima.
- Radeva 2017: *Radeva, V.* Balgarska leksikologiya i leksikografiya. Sofia, Iztok–Zapad.

Zidarova 2002: *Zidarova, V.* Struktura na rechnikovata statiya v rechnika na Nayden Gerov (v sapostavka sas savremennata leksikografska praktika). – In: Kyuvlieva-Mishaykova, V. (sast.). *Nayden Gerov v istoriyata na balgarskata nauka i kultura*. Sofia, Akademichno izdatelstvo “Prof. Marin Drinov”, s. 135–141.

✉ Доц. д-р Надежда Костова

ORCID ID: 0000-0002-8331-4229

Секция за българска лексикология и лексикография

Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“

при Българска академия на науките

бул. „Шипченски проход“ 52, бл. 17, 1113 София, България

✉ Assoc. Prof. Dr. Nadezhda Kostova

ORCID ID: 0000-0002-8331-4229

Department of Bulgarian Lexicology and Lexicography

Institute for Bulgarian Language, Bulgarian Academy of Sciences

52 Shipchenski prohod, Bl. 17, Sofia 1113, Bulgaria